

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 186/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Veselým, advokátska kancelária, Mierová 715/1, Veľký Krtíš, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Nto 16/2016 a jeho uznesením z 8. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Nto 16/2016 a jeho uznesením z 8. novembra 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 9. decembra 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že trestným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 64/2016 zo 16. augusta 2016 bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu marenia konkurzného alebo vyrovnávacieho konania a prečinu sprenevery podľa § 242 ods. 1 písm. a) a § 213 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona a bol za to odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere jedného roka s podmiennečným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Bolo rozhodnuté aj o nároku poškodenej osoby. Trestný rozkaz vydal samosudca JUDr. Peter Pulman (ďalej len „JUDr. Pulman“).

Proti trestnému rozkazu podal sťažovateľ odpor, v dôsledku čoho vo veci mal byť určený termín hlavného pojednávania.

Okrem toho sťažovateľ podal aj námietku zaujatosti proti JUDr. Pulmanovi s tým, že ho osobne pozná, tykajú si, štyri roky bol jeho spolužiakom na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, chodili spolu na prednášky a bývali spolu na internáte, kde mali kamarátsky vzťah a spoločne navštevovali rôzne podujatia vrátane kaviarenských a pohostinských zariadení. Aj po skončení štúdia sa viackrát stretli v budove, resp. pred budovou okresného súdu, vždy sa zdravili a prehodili spolu pár viet. Tieto skutočnosti v podstatnej miere JUDr. Pulman aj uznal, a preto podľa názoru sťažovateľa mal byť vylúčený z pojednania jeho trestnej veci.

Súčasne s námietkou zaujatosti JUDr. Pulmana sťažovateľ predložil aj námietku zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu, ako aj námietku miestnej nepríslušnosti okresného súdu vo vzťahu k pojednaniu jeho trestnej veci.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 64/2016 zo 16. septembra 2016 JUDr. Pulman rozhodol, že nie je z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa vylúčený.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal 26. septembra 2016 sťažnosť.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Nto 16/2016 z 8. novembra 2016 bola sťažovateľom podaná sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

Krajský súd teda i napriek tomu, že sťažovateľ podal námietku zaujatosti proti všetkým jeho sudcom, trestnú vec sťažovateľa nepredložil na rozhodnutie nadriadenému Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ale o sťažnosti rozhodol, a tým porušil ústavou zaručené právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

Krajský súd uviedol, že sa bude zaoberať iba námietkou zaujatosti JUDr. Pulmana, ostatnými dôvodmi uvedenými v podaní sťažovateľa (námietka zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu a námietka miestnej nepríslušnosti okresného súdu) sa zaoberať nebude. Zároveň prezentoval taký názor, že sťažovateľom predložená argumentácia spochybňujúca nestrannosť JUDr. Pulmana je viac-menej jeho domnienkou, nie je dostatočne presvedčivá a nemôže vyvrátiť prezumpciu nestrannosti JUDr. Pulmana.

Podľa názoru sťažovateľa k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť iba výnimočne a zo závažných dôvodov zjavne brániacich sudcovi rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. O takýto prípad v tejto veci aj ide. Sťažovateľ je toho názoru, že pokiaľ uplatnil námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu a krajského súdu a namietol miestnu nepríslušnosť okresného súdu, potom mal byť spis najprv predložený najvyššiemu súdu, ktorý mal rozhodnúť o tom, či sudcovia krajského súdu sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania v jeho trestnej veci a až po takomto rozhodnutí by mohol krajský súd rozhodnúť o námietke zaujatosti JUDr. Pulmana.

Sťažovateľ vidí preto zásadné porušenie jeho práv zo strany krajského súdu v tom, že jeho námietka zaujatosti sudcov krajského súdu nebola krajským súdom predložená najvyššiemu súdu na posúdenie námietky a bez takéhoto rozhodnutia najvyššieho súdu krajský súd rozhodol o tom, že sudca okresného súdu JUDr. Pulman nie je zaujatý.

Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní 5Nto 16/2016 a to uznesením zo dňa 08.11.2016 porušil základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa § 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici 5Nto 16/2016 zo dňa 08.11.2016 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Priznáva sa náhrada trov právneho zastúpenia v sume 363,79 €, ktorú je povinný Krajský súd v Banskej Bystrici vyplatiť na účet advokáta JUDr. Jozefa Veselého... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Z doplňujúceho podania sťažovateľa z 23. marca 2018 vyplýva, že trestná vec vedená proti sťažovateľovi nebola okresným súdom dosiaľ ukončená. Naposledy sa uskutočnilo hlavné pojednávanie 20. decembra 2016. Viedol ho JUDr. Pulman a bolo odročené na neurčito s tým, že vo veci bude nariadené znalecké dokazovanie v tom smere, či ospravedlnenie sťažovateľovej neprítomnosti na tomto hlavnom pojednávaní na základe potvrdenia ošetrojúceho lekára bolo dôvodné a či skutočne hrozilo závažné zhoršenie jeho zdravotného stavu. JUDr. Pulman zároveň prítomných upovedomil, že od 1. februára 2017 je preložený na výkon funkcie sudcu na iný súd, v dôsledku čoho spis bude predložený predsedovi okresného súdu na určenie nového zákonného sudcu.

JUDr. Pulman ešte uznesením z 28. decembra 2016 pribral pre účely podania znaleckého posudku znalca [REDACTED] (ďalej len „MUDr. K [REDACTED]“). Tento sa však prehlásil za zaujatého, keďže bol spolužiakom sťažovateľa na gymnáziu.

Následne už nový zákonný sudca JUDr. Štefan Novák (ďalej len „JUDr. Novák“) uznesením sp. zn. 2 T 64/2016 z 31. marca 2017 rozhodol, že MUDr. K [REDACTED] je vylúčený z podania znaleckého posudku. Ďalším uznesením sp. zn. 2 T 64/2016 z 27. apríla 2017 JUDr. Novák ustanovil za znalca [REDACTED] (ďalej len „MUDr. B [REDACTED]“). Podľa zistenia obhajcu sťažovateľa (totožného s jeho právnym zástupcom v konaní vedenom ústavným súdom) trestný spis sa teraz nachádza u MUDr. B [REDACTED], ktorý doteraz nevypracoval znalecký posudok, a to napriek viacerým urgenciám a uloženiu poriadkovej pokuty vo výške 200 €.

Napokon sťažovateľ zdôrazňuje, že k zmene zákonného sudcu došlo z dôvodu, že JUDr. Pulman sa stal sudcom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku.

II.

Z trestného rozkazu okresného súdu č. k. 2 T 64/2016-112 zo 16. augusta 2016, vydaného JUDr. Pulmanom ako samosudcom, vyplýva, že sťažovateľ sa uznáva vinným z prečinov marenia konkurzného alebo vyrovnávacieho konania a sprenevery podľa § 242 ods. 1 písm. a) a § 213 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, za čo sa mu ukladá trest odňatia slobody vo výmere jedného roka s podmiennečným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov s tým, že je povinný nahradiť škodu [REDACTED] vo výške 3 500 €.

Z podania sťažovateľa z 13. septembra 2016, doručeného okresnému súdu toho istého dňa, vyplýva, že podáva námietku zaujatosti jednak JUDr. Pulmana a tiež všetkých sudcov krajského súdu. Zároveň namieta miestnu nepríslušnosť okresného súdu z dôvodu, že skutok, ktorý je predmetom konania, sa stal vo Veľkom Krtíši, a preto okresný súd nemôže byť v tejto veci miestne príslušný.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 T 64/2016 zo 16. septembra 2016, vydaného JUDr. Pulmanom, vyplýva, že JUDr. Pulman nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sťažovateľa.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Nto 16/2016 z 8. novembra 2016 vyplýva, že ním bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 64/2016 zo 16. septembra 2016. Podľa konštatovania krajského súdu podnetom k vydaniu tohto uznesenia bolo podanie sťažovateľa z 13. septembra 2016 označené ako „*Námietka zaujatosti voči zákonnému sudcovi JUDr. Petrovi Pulmanovi, sudcovi Okresného súdu Banská Bystrica a vo vzťahu ku všetkým sudcom Krajského súdu Banská Bystrica a námietka príslušnosti Okresného súdu Banská Bystrica vo vzťahu k prejednaniu mojej veci*“. Keďže predmetom sťažnosti je iba námietka zaujatosti JUDr. Pulmana, ostatnými dôvodmi uvedenými v podaní (námietka zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu a námietka miestnej nepríslušnosti okresného súdu) sa krajský súd nezaoberal. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľom predložená argumentácia spochybňujúca nestrannosť JUDr. Pulmana je viac-menej jeho domnienkou,

nie je dostatočne presvedčivá a nemôže teda vyvrátiť prezumpciu nestrannosti JUDr. Pulmana.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní okresného súdu sp. zn. 2 T 64/2016 z 20. decembra 2016 vyplýva, že hlavné pojednávanie viedol JUDr. Pulman. Sťažovateľ nebol prítomný, pričom obhajca predložil jeho ospravedlnenie s tým, že predchádzajúceho dňa mu bolo doručené lekárske potvrdenie o nemožnosti sťažovateľa zúčastniť sa hlavného pojednávania pre závažné zhoršenie jeho zdravotného stavu. Lekárske potvrdenie je podpísané [REDAKOVANÉ] z [REDAKOVANÉ] ambulancie vo [REDAKOVANÉ]. Bolo vyhlásené uznesenie, ktorým sa hlavné pojednávanie odročilo na neurčito s tým, že vo veci bude nariadené znalecké dokazovanie v tom smere, či ospravedlnenie sťažovateľa spolu s potvrdením ošetrojúceho lekára bolo dôvodné a či skutočne hrozilo závažné zhoršenie jeho zdravotného stavu, a to s cieľom prijať konkrétne opatrenia na zabezpečenie účasti sťažovateľa na hlavných pojednávaniach. Zároveň JUDr. Pulman prítomných upovedomil, že od 1. februára 2017 je preložený na výkon funkcie sudcu na iný súd, v dôsledku čoho bude spis po 1. februári 2017 predložený predsedovi okresného súdu pre účely určenia nového zákonného sudcu.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 2 T 64/2016-143 z 28. decembra 2016, vydaného JUDr. Pulmanom, vyplýva, že podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku priberá pre účely podania znaleckého posudku MUDr. K [REDAKOVANÉ].

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 T 64/2016 z 31. marca 2017, vydaného JUDr. Novákom, vyplýva, že MUDr. K [REDAKOVANÉ] je vylúčený z podania znaleckého posudku vo veci.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 T 64/2016 z 27. apríla 2017, vydaného JUDr. Novákom, vyplýva, že podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku priberá pre účely podania znaleckého posudku MUDr. B [REDAKOVANÉ].

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Jadrom sťažnosti je námietka predčasného rozhodovania krajského súdu o sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlásení JUDr. Pulmana z konania. Podľa názoru sťažovateľa totiž bolo povinnosťou krajského súdu pred rozhodnutím o jeho sťažnosti predložiť spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu. Je to tak preto, že sťažovateľ *uno actu* podaním z 13. septembra 2016 namietal nielen zaujatosť JUDr. Pulmana, ale aj zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu, ako aj miestnu nepríslušnosť okresného súdu.

Možno konštatovať, že v konečnom dôsledku snahou sťažovateľa bolo dosiahnuť minimálne to, aby o jeho trestnej veci nerozhodoval JUDr. Pulman (a to pre prípad, že by námietka miestnej nepríslušnosti okresného súdu nebola akceptovaná).

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, vyplýva, že na prvom hlavnom pojednávaní okresného súdu konanom 20. decembra 2016 bez toho, aby došlo k meritorným úkonom, JUDr. Pulman hlavné pojednávanie odročil z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa a z dôvodu potreby znalecky preskúmať opodstatnenosť neúčasti sťažovateľa na hlavnom pojednávaní. Jediným ďalším úkonom, ktorý následne JUDr. Pulman vykonal, bolo vydanie uznesenia z 28. decembra 2016, ktorým došlo k pribratiu znalca MUDr. K[REDAKOVANÉ]. Všetky ďalšie úkony po 1. februári 2017 už realizoval JUDr. Novák ako nový zákonný sudca, ktorý trestnú vec sťažovateľa prevzal po odchode JUDr. Pulmana na iný súd.

Z dosiaľ uvedeného vyplýva záver, že JUDr. Pulman už nie je zákonným sudcom v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi a od jeho odchodu na iný súd, resp. od pridelenia trestnej veci JUDr. Novákovi, bol cieľ sledovaný sťažovateľom v rámci sťažnosti podanej ústavnému súdu naplnený. Za súčasného stavu preto z pohľadu sťažovateľa už nedochádza k porušovaniu jeho označených práv. Pritom je podstatné, že trestná vec vedená proti sťažovateľovi bude v celom rozsahu prejednávaná iným sudcom ako JUDr. Pulmanom, keďže ten v podstate vo veci samej (po podaní odporu proti trestnému rozkazu) už nekonal.

Za daného stavu podľa názoru ústavného súdu, materiálne vzaté, nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, čo zakladá zjavnú neopodstatnenosť podanej sťažnosti.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018